

זה בורר פרק שלישי מנהדרין

כה.

עין משפט
נר מצוה

י"א מ"י פ"י מהלכות
עדות הלכה ד' סמג
לחזון ריב' טו"ש ח"מ ס'
לד סעף י'
י"ב ב' ג"י שם ס"ב
הלכה ז' סמג שם
טו"ש ע"ש סעף דה'
י"ג ד' מ"י שם הלכה ט'
טו"ש ע"ש סעף לד'
וטו"ש ע"ד ס' קיט סע'
טו וסע' י"ח בהג"ה:
ב' ה' מ"י שם פ"י ה' ד'
סמג שם טו"ש ע"ש
סעף טז ועיין ב"כ"מ:

רבינו חננאל

אמיני וכמה אינו אלא
לפרש דברי חכמים כן
ושנעין גבירא אנאברא
קרמית כלומר מדברי ר'
יהושע ור' יוחנן אתה
מקיש לער רמי בר חמא
סברי דאמיני לפרש רמי
סבר אמיני נמי לחלוק
על דא ונהיגי בדריה דר'
יהודה חילק על החכמים
דתינו ר' יהודה אמר בותא
שיש להן אומנות אחרת
היי הלא כשרין וכו' אין
לאין להן אומנות אלא
היי רבין שיש להן אומנות
שלא איני פסולין ושנעין
ההיא דקמי' ותכא' אינן
החכמים השניין במשנתו
אלא ר' טרפון ור' יוחנן
היה הוא שנונה אותו
בלשון חכמים לפי שהוא
אית להו תיא' סברא דרביא
ר' יהודה אמר משום ר'
טרפון אין אחד מהן נזיר
לפי שלא נתנה נזירות אלא
לחפלאה אבל ר' יהודה
דמתי' פסל דברי
חכמים הוא ורשנין
עובריבין סוף פרק חלון
בשכין ב' תצותה אמר ר'
יהודה אמר שמואל הלכה
כדא' ר' יהודה דאמר כדא'
עובריבין תתחובין כן
וארשנין פליגי הילכתא
מכלל דפליגי והאמר
רביב' כל מקום שאמר ר'
יהודה אמיני וכמה איני
לפרש דברי חכמים
ומהדרינן ולא פליגי
והאמר בר חסדא חולקין
על דא כהניו על ר' יהודה
ואמרינן גבירא אנאברא קא
רמיט כלומר מדברי ר'
יהודה תרתה דברי ר'
יהושע ושקלו וטרו בה
והמסך ואמיני לפרש רמי
והותנן אלו קנין הפסולין
המשחק בקוביא. איך
יהודה אמיני בומן שאמר
אומנות אלא היא אבל
שי' לו אומנות שיהא (היא)
לפרש דרתי' יהודה אמר
שאמר משום ר' טרפון היא
דתינו ר' יהודה אמר משום
ר' טרפון אין אחד מהן נזיר
שלא נתנה נזירות אלא
לחפלאה. ומסקי' לה
לשטענה דהא אמאי כיון
דמספקא ליהו אי נזיר הוא
(והוא) לאו נזיר הוא
אבל כשנבע נפשה הכא
נמי ליה גרע דאי קני' א'
לא קני' לא נזיר ומקני' דר'
סברא דר' טרפון היא ושנע'
ר' יהודה דרביי' בריה
בלשון חכמים וכו' וכו'
כולה ר' יהודה. והמלה
ברביית פסול לעדות
תרמגה בר מלוח הבה
ר' ברביית ואפי' היה עובר
עליה ופסול לעדות: רב
בינוחם אסחודי ערלה
דא אמר קמא ידידי

ואמר הם הם מאן דמקבל וזו מחצירה למצויליה חמרא ופשע
ולא זצין משלם כדאזיל אפרוואה דזולשפוט וקאמר הם דאסמכתא
היא כו' עד דמקשה הש"ס מאי שנא מאס אוזיר ולא אעביד אשלים
במיטבא ומשני הם גבי אס אוזיר ולא אעביד אשלים במיטבא
משום דהוי צידו לא הויה אסמכתא
אלמא דלא הויה צידו הוי טפי
אסמכתא ממנא שווא צידו על כן הא
נראה לר"ת לפרש הכי כל כי הא
גיוונא לאו אסמכתא היא דלא הויה
אסמכתא אלא היכא שאין יכול
להרויח כגון משלים שטרור וכו' דגט
פשוט (ב"ב דף קסח.) אבל הכא לא
הויה אסמכתא משום דכיון דשנים
הם כל אחד ואחד מקני לחציה מגו
דאי נמרוח צעי איחור למקני בזהאיס
הנאה ממנו ומקני לחציה ולפי זה כל
שידוכין לא הויה אסמכתא משום
דכל חד וחד צעי למקני גמר נמי
ומקני ומיהו קשה על פי' ר"ת שהרי
בפרק הובב (ב"מ דף מח: ושם) אמרינן
הנומן עירבון לחצירו ואמר לו אס
אני חוזר צי עירבוני מחול לך והלא
אומר אס אני חוזר צי לאכפול לך
עירבון נתקיימו להנאליס דצירי רבי
יוסי ומסיק הם לבצוק אליבא דר'
יהודה דהויה אסמכתא ולא קניא
אלמא אפי' צנים חשיב אסמכתא
ולא אמרינן מגו ו' דאי צעי קנין
העירבון אס חצירו חוזר צו מקנה
נמי כנגד העירבון לחצירו כשהוא
חוזר צו ועוד משמע לקמן גבי
צריכותות דמפריחי יונים דהיכא
שהוא סבור דצידו להרויח הויה
אסמכתא בעלמא טפי כדפירש רש"י
על כן נראה לר"י עיקר כפירוש רש"י
ואי קשיא לו מההיא דלחצירו נשך
כדפירש לעיל תריץ הכי שאני הם
דודאי דציר שווא צידו ממנא לגמרי
כגון אס אוזיר ולא איעביד אשלים
במיטבא דהתם צידו לעשות ולא
גזים נמי שסובר היא שך הפסיד
חצירו אס לא ישלים תנאו כמו אס
ישלם במיטבא ובהאיס ודאי גמר
ומקני ולא חשיב אסמכתא ואומר
צלוו עלי לשלם ודאי מן הדין מה
שצדי לעשות ולא עשיתי אבל היכא
דגזים אע"ג דהוי צידו ממנא לגמרי
כגון אס אוזיר ולא איעביד אשלים
אלמא וזו מכל מקום כיון דגזים ודאי
הוי גוזמא דמתנה לשלם אלף ו'
בצילי הרהע אחת ודאי חשיב

אסמכתא ומיהו קשה להכא משמע דדבר דלא הוי צידו לאו אסמכתא
הוא כגון משחק בקוביא דהכא ואע"ג דגזים ומאי שנא מההיא
דחמרא דזולשפט דהשביין אסמכתא מהאי טעמא ומכ"ל לא קשיא
צד שצידו שמואלין יין למכור ונראה כאסמכתא קלמא אע"ג דלא
ללאו צידו הוא לגמרי לא גמר ומקמי לחצירה אבל הכא גבי משחק
ומקמי דכיון שהוא יודע שאין צידו להרויח ויודע הוא שאחד מהם
לכן כי האי גוונא ודאי לאו אסמכתא היא אבל הא דאשלים אלפא
טעמות חצירו היא אסמכתא משום דחוצמא קאמר ולא גמר ומקנה
ומשום הוי פסק דמשחק בקוביא כשר לעדות דפסקין ר' יהודה
יאל קני דרוקא פסמעות שיהם על פי הדף לפי שהפסוק מקוים
יילו הקנו לא מהני אם לא הקנו בצ"ד חשוב כדאי' בנדרים (דף טו:)
הפלאה פ"ה אלמא כיון דמספקא ליה אי הוי נזיר אי לא מספיקא
ה הריצין מאי מדמה קנין לנזירות שאני נזירות דגלי קרא דכתיב
ר ואין להקשות שאני הכא דגלי קרא משום דהא לא מפרש בקרא
פלאה אלא מימי' לן מסבירא מה היא הפלאה והיינו דקאמר הויא רבי
ש"מ דעל כרחיך הוא דאמר לעיל צבי האי גוונא אסמכתא היא דאי
א"ג דלא ידע ומדקאמר ר' יהודה לעולם אין אחד מהם נזיר וכו'
כי האי גוונא וקרא דכי יפליא אינטריך משום ידידות נזירות כנזירות
גרב מהם ומשום הכי אינטריך כי יפליא לומר דלא חשיב כידות:
אי

זיכר

אימתי וזמה. אימתי כגון דמתניתין דהכא או דמה דצרים אמורים:
גברא אנברא. דרבי יהושע בן לוי ארמי דר חמא רמי דר חמא
סבר אימתי דרבי יהודה לחלוק בל: **היה דרבי יהודה היה משום**
רבי ערפון. לעולם אימתי לפרש הוא ורצנ דמתניתין לא פליגי
עליה ומתניתא דקתי צין שיש לו
כ' דמשמע טעמא משום אסמכתא
ר' יהודה גופיה אמר טעמיה דרבי
ערפון ופליג אדרצנ דמתניתין
דטעמיהו משום יישוב ודמתניתין
ר' יהודה מילתיהו דרצנ קא מפרש:
אין אחד מהן נזיר. שנים יושצין
ואחד עוצר זה אומר פלוני העוצר
נזיר הוא זה אומר אינו נזיר ואמר
אחד הריני נזיר אם כמותו הוא
שהוא נזיר ותצירו אומר הריני נזיר
אם כמותו הוא שאינו נזיר ושניהם
מתכווין לנזירות ואנלא כחד מהם
ואמר רבי ערפון אין אחד מהן נזיר
שעל הספק אמר דצרי מחילה ואין
זו הפלאה דכי יפליא איש (ויקרא כז)

יפרש משמע. אלמא לר' טרפון דכי
תלי תנאה צמדי דלאו צדיה ולא
ידע לה אפילו הכי הוה אסמכתא
ולא אמרינן מספיקא גמר ואקני:
לוח בריצות פסול לעדות. דקיי"ל
(ג'מ דף עה:) המלוה והלוה עוברין
בזלא תעשה וכיון דחמידי ממון
מעבירו על דת הוה ל' כרעע דחמס
דעובר נמי על לא תעשה מפני
חימוד ממון: **מלוה הכזה בריצות.**
ומשמע אתרווייהו: בר **גיטות**
אנויף. הלוה: והוה ליה. האי סהלא
רשע דהא דלון בריצות: **רצא**
לעמיה. צדיק אפי' אדם משים
עצמו כו' אינו יכול לפסול עצמו על
פיו דהא אין קרוב מעיד לא לזכות
ולא לחובה ואדם קרוב אלל עצמו:
רבי מושיה וטופריה. הגדיל שער
ויפוצרני לנוול עצמו לפשות תשובה:
שאין מכירין אופו. דתשובה דהתם
לאו איערומי הוה: ויחזיר צדיקה. אם
ימנא צדיקה דהדר דכיון דמחזיר
צדיקה הוה ודאי הדר ציה מחממה
ממון: אם **תקדמיה יונק ליון.** ליוני
אתן לך קך וקך: **ארא.** אשתליו"ן
מלומד להביא יונים ממקומן לצית
בעלים על כרחן ויש בהן גול: **מפני**
דרכי שלום בעלמא. דתניא (חולין דף
קלט: ט:) יוני שובך יוני עלייה יש בהן
גול מפני דרכי שלום ולא גול גזר
ללא זכה בעל השובך דדמיילא

קאמו ורבו להתם וצגמרם דהשואל (ב"מ דף קב.) גרס לה: **תנא תולה**
בדעת עלמו. דהויא חסמכתא והדר תנא דתולה בדעת יונו:
קיס

מידי דהסת' ודאי' הויה אסמכתא משום שזה סומך' עליו משום דה' גוים דשמה לא ירצו אחרים למכור לו והלכך אע"ג דלא גוים כיון בקוציא דלאו צידו הוא כלל אע"ג דגוים בתנאי שסוק שלו מ"מ גמ' יריוח ודאי לא נתכוון להסמיק' חצירו על דבר שאינו אלא גמר ומק' וזו דגוים וגם צידו להשלים נתאור'ש לנו לומר דנתכוון להסמיק' וי' ומסתברא דלכסי' גוים שסוף סכור הוא שיעצנה ועוד שצידו הוא לקטן דכיון שיש לו אומנות וכלל הוא כשר ויהא דפסקין דמשחק דלאותו שיריוח כדי לקנות המעות אשר עליו אבל המשחקים בזמנה **דה"א ר'** יהודה משום ר' שרפון. דלמר לא נתנה מזירות אלא לא משעבד נפשיה הכא נמי מספיקא לא גמר ומקני והה' כי יפליא וי"ל דמ"מ ילף מיינה בעלמא ור"י פי' דמ"מ מייית' ש' מצי' היא הפללה אלא גלי' לן קרא דבעינן הפללה ולא ידעינן מה היא יאודה היא דלמר משום רבי טרפון דכיון דלא חשיב ליה הפללה א"י' לאו אסמכתא היא מילתא דלא ידעין פ"י קא' הויה נמי הך הפללה מכלל דלא הוי הפללה כי האי גוונא אס' כן ש"מ לעיל דהוי אסמכתא הלכך אי לאו קרא דכי יפליא הייתי מרבה גם זו לידות מזירות דל'

ויון להי אין אחד מהם מזר (נדדים בא). אדם קרוב אצל עצמו. אין אדם נפסל לעדות בהוא לא לעדות (לעיל ט). ואין אדם משים עצמו רשע. אין אדם משים את עדותו עדות אלא עמו וליפסל לא (יבמות כה).

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. לֹא תִשָּׂא שְׁמֵעַ שְׂוֹא
אֶל תִּשָּׂא יָדְךָ עִם רָשָׁע
לְהִיתָ עַד חֲמָס:
שמות כג א

גליון הש"ס

גמ' וצריבא ובר החם
הוא דלא גמי ופקי. גמ'
דלא גמי דמי' דמי' כרמי'ס
לעלי דלמי דרי' לחלוס
דאי' למי' פקוליס ממי'
דמי' סמחמא ולי גמר
מקני. אבל קשי לי מני'
הנאמרה לומר ק' דמי' ק'
כרמי'ס ולי' דמי' לחמי'
לפרס הא ילי' הארמי'ס
הקיום על השכר דממי'
דשוקק' כרמי'ס כרמי'ס
עלם שר דלסמחמא קי'
לזר לי משק' קרמי'ס
ק' דרזו לי' הא' הארמי'ס
דאי' דרזו כלל וגמי ומקני'
גמ' מפרי'ס חמי'ס דלמי'
כאז' תלי' חמי'ס ולי'
סמחמא ולי' מנה מפרי'ס
יוסי' ק' דמשק' קרמי'ס
דלמי' קי' לי' גנפול'ס ולי'
סמחמא. חרז ו' דלמי'
במי' חרז' דממי' דמי' דמי'
לזל' חמי'ס ו' כרמי' דמי'
חמ' שמוס' דלמי' דמי'
דמפרי'ס ולי' דמי' דמי'
לרמי'ס ולי' קרמי'ס ולי'
כרמי' שמוס' דלמי' חמי'ס
כרמי'ס ולי' חמי'ס ולי'
משק' קרמי'ס ותרמי' לי'
למי' לערמי' קשי כרמי'ס
מ' הארמי'ס ולי' דמי' דמי'
דשוקק' כרמי'ס ולי' חמי'ס
דמי' ולי' חמי'ס ולי' חמי'ס
לסמחמא:

לעזי רע"י

אשתליו"ן [אישטלו"ן].
עוף פיתיון.

מוסף רש"י

לעולם אין אחד מהן
נזיר. שנים שהיו יושבין ובה
אחד לפניהם ואחר אחד
הריני נשוא זה הבא אללני
מיר הוא, ותברו מיר הריני
מיר שאני מיר, ולבסוף
מנא לאחד מהן, אין אחד
ממן מיר, לפי שלא יתנה
מירות להיות מיר בעליה
ובספק אלא בהפלה ודמיה
מפורשת (חגיגה י' ובע"ז
רשב"י פג. ונדרים יט:) דלא
סמא דממיו ממש לזם
מירות אלא ענין מירומן בזה

שצא כנגדן ולא היה פיו ולבו
רשע, שהרי תורה פסלה קרו